

Universitätsbibliothek Paderborn

Evropeae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Anglia

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1671

Capvt XVIII. Ab Secretario seu Scriba Reginæ cassa consilia. Sacerdotum & Catholicorum vexatio incrudescit. Carcer, & mors P. Rugerij Filkockij.
Annæ Linæ virtutes, & merita, eiusque Germani ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-10773

ut diceretur omnes memoria tenere. Euoluto illic biennio custodem accepit paulo mitiorem, qui ascensum ei pandebat in te^ctum ergastulo immensis ad cernendum liberius cœlum, lucem viuam captandam, & auram minimè pestilentem, sed corrumpebat beneficij gratiam, negligentia illius, & contemptu, inductum enim in superiorem prospectum cum recedens clausisset, ante quartam interdum noctis horam ad eum non redibat, cœlo interea, imbris, frigore, aliisque iniuriis ingruente, quorum ei nullum dabatur leuamen præter sui cauum ergastuli cui denique restituebatur; interdiu vero ibidem consistens à colluie hominum, ex editiori tutum vicinarum probris, & conuictorum grandine vexabatur, nonunquam etiam saxonum. Quod patientiæ quæstuosum, & nobile studium decurrit Vvestonus ab anno 1559. ad Elizabethæ mortem, post quam cum multis aliis, Anglia pulsus est, nouo Rege Iacobo, exilium iis beneficij loco indulgente. Ex iis autem scelestis, & perfidis qui nostros atroci criminacione Vvisbico expulerant Vvestonum & Pondum, acerbo suo cum dolore, & ambitu suo cæsi quatuor minimè expectati, sed nec cogitati, quarto post mense adstitere; magna proborum consolatione, grandique virtutum ac spiritus exemplo, quo splendere opertet homines, tam alta, & ardua professos.

Ab Secretario seu Scriba Reginæ cassa consilia. Sacerdotum & Catholicorum vexatio incrudescit. Carcer, & mors P. Rugerij Filcockij. Anna Linæ virtutes, & merita, eiusque Germani Gulielmi Heighami; & P.D. à S. Marco ex venerabili ordine S. Benedicti.

C A P V T XVIII.

Novo cum seculo, noua exigitant Angliam de Religione, & summa rerum consilia, inania vtraque, mouentium imbecillitate; eam ob rem illa nisi leuidense non attingo, et si mihi eius ex literis nota sint, qui multus in iis erat. Nitebantur hæc versatibus fallaciis, & machinamentis junioris Scribæ quem Elizabetha habebat à Secretis. Hic immensum quantum suo ingenio, & vsu rerum nonnullo confisus, potentiaque supra quam Secretarium deceret, in eam venit amentiam, ut putaret se posse amanuensis stylum sceptro Angliæ mutare. Ad hoc cœpit mouere de Arbella Stuarta in uxorem ducenda cum titulorum iure multi-

H h h

periculi quos ad succedendum Elizabeth secum trahebat legitimos; amicorum parare praefidia, Barones Regni, & iis addictos, omnes simul rem suam acturos propriam; terra marique armorum Praefectum, Comites, & praepucie in agendo notae, ac ponderis dominos. Ut autem partes Comitis Essexensis inimici sui, Catholicorum minueret numero à quibus plurimum, spe meliorum amabatur, pactus est cum uno ex primariis illorum conscientiae libertatem, & Religionis Catholicæ usum, sanctè nostris integrum promisit. His se præmunitum subsidiis, pressaturum se sceptrum non indecoro ambitu sperabat cum Rege Scotiæ Iacobo, at hic præter eadem iura, Regum ultimas rationes arma præsto ad nutum habebat in manibus, nec se illi aduersum propterea Secretarius exhibebat, sed eius potius fautorum partium officiosum & utilem, destinato fortassis de Arbella sua confilio, quam semel adeptus, mox ut imperasset Reginam acclamari, moturus erat sibi colligatos, & senem cadentem, proinde neglectam, utque longis solet ex imperiis, inuisam & exosam Elizabetham amoturus ab se quocumque libuisset. Haec Secretarij machinæ in omnem fortunam Regni sibi subdendi libratae, potentia partium quibus pollebat in Anglia Iacobus, laxæ in nihilum recidere, primusque ipse appulso è Scotia Iacobo, & inaugurando Angliæ corona portas aperuit. Quæ hic breuiter decursa opinor voluerint, ad ridendos illos qui felicitatem rerum omnem sagacitati Elizabeth; prouido pectori, cordato, & erroris experti assignarunt; quæ nunc suis quam vñquam antea suspicionibus pertinaciis intenta, dum foris omnia obseruatione scrupulosissima, timoribus vacuis, exploratoribus, & cogitationibus anxiis peruagatur, & in Catholicis Angliæ vexandis tota est; domi non videt quid ab suis, ab intimis, ab eandem secum religionem sectantibus, in Regni perniciem vitæque suæ periculum moueat. Præterquam quod, cuius prudentiæ, cuius imo cætitatis censendum fuerit Secretario vni, Publici potestatem eo cum imperio credidisse, ut maiori Rex potiri vix possit? Hinc sensata cuiusdam de illo epistola. [Habet, inquit, fratrem Prouinciis quæ sunt ad Scotiam Praefectum; Cornubensi dabit successorem; Montiolum ex Hibernia reuocabit; argento pollet infinito; potest omnia, & facit; adulatur, & timet nobilitas. Rex est denique, ut verbo absoluam. Ac si sceptro re ipsa potitus fuerit, haud magnam propterea gaudendi fiduciā reponant Catholicī in promissis tametsi millies & sanctè iuratis, nisi forte suis rationibus conferre sentiat, plus aliquid conscientiæ ipsorum indulgere. Meri enim politici, omnem in scenam versatiles, utilitatibus suis omnia metiuntur; promiscue illis sunt iurata, peierata, sacra & profana, dum rationibus propriis conducant. Quod hic anno proximè sequenti patefecit, sparso vnde vnde in vulgus temeratio rumore (quem forte ipsem coniuratis suis vulgandum crediderat, ut suscitare publici odia in Iacobum cuius se riualem tacite ferebat in amoribus coronæ Anglicanæ; simul, ut aula erga se studia, & vultus populi obseruaret.) En illum ex Patre Garneto, scelestissimum rumorem cum iis quæ consecutæ sunt ex eo cruentis cladibus. Orta est, inquit, de repente in nos procella terribilis;

terribilis; fuitque ac fremit tam dirum in modum, ut nulla sit nobis tam cæca latebra quam aduersarij ignorent, nullus digitii motus quem nesciant.

Superiori hebdomada Londini scrutatus est singulas urbis regiones, qualis antehac nunquam indagatorum numerus. Eorum vel unus pro virili sua quadringentas domos perscrutatum se ait. Seueræ interim intra palatium & ad portas, custodum excubia; ob missam vndeuis temerè stultam vocem, Iesuitas cum Rege Scotiæ Iacobo in caput Reginæ coniutasse. Ducenti ferè iam carcere tenentur, quadraginta in iis Catholici, Sacerdos unus, in cœpto assidue pergitur. Nostrisque uno iactu sperabantur ab iis reti eodem inuoluendi, quod scitent omnes Londinum conuenire. Sed eò paulatim, & omnes conuenimus, singulari, quæ Deo sit gratia, nostri animi voluptate, & nihilominus ab aduersariis securi. Professi sunt Iudices non semel pro tribunalibus, promissum sibi à tribus nostrorum aduersariorum, fore vt omnes sibi proderent Sacerdotes, assertatores Blackuelli Archipresbyteri. Sexcentis tamen vallati periculis, missam nihil tri-
stius cantu solenni celebramus.] Hactenus Garneti epistola.

Non fuit tamen annus sequens, ab sanguine Societati siccus. Eius spargendi sors fortunatissima in P. Ruggerium Filcockium incidit, magnum planè virum in omnibus quæ valet pietas, & doctrinæ supplex, ad lucrum animorum, culturamque conferre. Duacensi ex seminario, Vallisoletum missus, iamque illic & Theologus, & Sacerdos traiecit in Angliam duratura de se virtutum præstantium relinquentis monumenta; ferensque vicissim Apostolici ardorem pectoris, & desideria fundendi sudoris, & sanguinis, in Christi obsequium, & Societatis, ex qua illos hauserat spiritus, quorum fructum auebat illi reponere. Bilbai soluens Cantabriæ portu cum P. Oſualdo Tefmundo applicauerat securus in Angliam anno 1598. tam præsenti vbique sospitantis Angeli, comitatu vt cœlesti magis quam humana ope viderentur hostium manibus subduci. Ac Filcockius quidem in media statim quæ nusquam ingentia deerant, se immisit pericula diuinæ præ omnibus intentus gloriæ & Catholicorum bono, quibus sacerdotalem nauabat operam, peculiare sui experimentum dare Garnetto ardebat, vt adscriberetur ab eo in Societatem. In hanc post biennium adlectus parto bono dum gestit, insistque illius implendis partibus; proditur, capitur, Portæ nouæ carcere clauditur cum P. à S. Marco Barkuorthio, Monacho S. Benedicti; paucis inde mensibus citatur ad tribunal Februarij die apud nos vigesimo tertio, anni 1601, biduoque post forma omni iudiciorum, & iuris omissa, ex sola qualicumque coniectura, proditorum damnatur supplicio, quod verè an non, præferret tamen, possetque Sacerdos præsumi. Quæ forma iuris tam informi, paucas ante horas necatus fuerat P. à S. Marco, teste nullo, nullis argumentis, nullo Duodecimvitum Iuratorum suffragio; vna Iudicium iniquorum suspicione voluntaria, facti euidentiam sibi arrogante. Unus tantum auctor oculis præditus, inuisibilia cernere solitus, affirmauit illius in fronte se legere bestie characterem; Sacerdotij notam volens intelligi animo impressam quod sacrilegium resorberi ab il-

H h l 2

lo oportuit responsione generola Pattis à S. Marco. Fronte, inquit, aperta Christi crucem gero, quæ me aduersus dæmonem, hæreticos omnes, aduersarios, Dei hostes confirmat & roborat, nec quicquid à vobis intentetur minarum, & malorum, vos metuo; mihi enim haud vnquam fuit op̄atus viuere, quam pro fide Catholica mori. Sic ille tunc, sed longe senectus, Prædicantes abegit duodecim, ad euertendum illius animum submissos. [Faceſſite, ait, diabolici canes] tribusque his ab se amouit verbis, quorum tamen post paulum, ipsum pœnituit, dataque ad amicum ep̄istola timuit, ne quem eorum offendisset qui ea audierant; [Quæſo, ait, ne mihi culpæ vertas, quod Dei hostes acceperim acrius. Pastus annos ſu-
pra viginti duos virulenta illorum doctrina, quanto de illa recogito, tan-
tò illam magis auerſor & detestor Religionis ſaniem, Religionis omnis ex-
pertem. Anni ſunt octo, ex quo in ſchola Christi do ſtudiis operam. Ma-
gistrum in fide nauctus ſum, Doctorem Barretum virum prudentem, & ve-
nerabilem annos duos. Ante tamen Duaci Ecclesiæ me reſtituerat P. Georgius Fiamingus, cui ſi quid profeci in rebus animi, ſi quid operatus ſem
boni, totum fert id illi debeo. Cœteris de ſancta Societate Iesu homini-
bus mirabilium virtutum, laude eximiis ago ampliſſimas gratias, eoque
amo, ac venetor magnoperè cupiens, idem ut omnes mecum præſent.
Fuit mihi ſemper in paucis amicus & vnicè carus confessor Christi Do-
minus Arturus (hoc P. Ruggerius Filcockius latebat ſub nomine) ſive
olim liber, ſive nunc mecum in compede; vir excellenter humilis, patien-
tiæ, pietatiæ, & charitatiæ exquisitæ, dignus cuius exemplat viuendi norma
fir. Dicit mihi animus futurum ut ſimul moriamur, qui ſimul tamdiu vi-
ximus.] Planè autem illum diētā animo diuinationis exitus non feſellit.
Postridie ambos Februarij vigefimo ſeptimo vēha craticia ſeiunctim ligatoſ
ad patibulum raptauit, quod dum incipiunt tendere via lento tunc,
& alto cœnoſa luto; exiliens gaudio P. à S. Marco, modulatè illud in-
ciuit. *Hec dies quam fecit Dominus, exultemus; præeuntem, cantu simili-
litet exceptit Ruggerius, & latemur in ea, viæque residuum ad Tibornum
vſque cantantes, & alacres peregerant.* Illic Ruggerius ſublatiſ in futcas
oculis, matronæ nobilis vitili, ſanctoque ſpectaculo incredibilem hauiſit
consolationem. Huic aures ſolitus præbere conſitenti cernebat hoc ipſo
temporis, prærogatiuam pugnæ, triumphique obtigiffe, datumque ut ſibi
in cœlum præiret. Vitam egerat valde ſanctam, & heroicatum nomine
virtutum magno apud Catholicos in honore, ne prope modum prius ad-
ulta quām martyr, grauibus adeò perpeſſionibus ſemper exercita; ob col-
lectos domo Christi Sacerdotes, eandemque ob cauſam capiſtro denique
addicta. Quicquid boni tenere ſe cœlitus confidebat, acceptum feret
Societatis ministerio, quæ magnam vice versa opem ad Ecclesiæ illius au-
xilium habebat in ea repositum, quare noſtriſ in rebus, meritò eius memi-
nimus. Anna Linea dicebat de mariti ſui cognomine, nobilis alioqui,
oriundaque ex familia Heighami opulenta, ſed patre feroci Caluinista,
qui poſt lacessitatem inaniter eius constantiam, cum fide naturam abiiciens,
dote

dote illam bonisque omnibus spoliauit; patrimonio autem legitimo Guillel-
mum natu maximum filiorum, hoc est octies mille florenis annuis. Et Guil-
lelmo quidē præbuere quem solent inuictis Catholicis commeatum Consi-
liarij Regij; iussum prehēdi, ne quem exēplo magnanimo comoueret ad Brei-
dauellum dānant, quem esse diximus colluuiem flagitiosorum, & Regni sen-
tinā. Illic sub fuste operum hortatore, vilissimis, & molestissimis ministeriis,
quæ norunt etiam qui nihil norunt, iisque victum sudant, & emunt, Guil-
lelmi pensum erat rotam grandem incessu perpetuo versare quæ machinæ
cuidam flexu suo imprimebat, ministrabatque motum. Hunc Ioannes Ge-
rardus, mutatis personis, & vestibus adibat sæpius refouebatque egre-
gium iuuenem stipe subsidiaria, & robore animi, quo vtroque illie egebat
plurimum; illo ad ferendas eius loci ærumnas, hoc ad periculum, donec ab
eo seruili opere grandi pecunia redemptum, & in Catholicæ ædibus ali-
quamdiū retentum, in Hispaniam misit, Societati quam ardenter opta-
bat adscribendum. Anna Catholicæ integrissimæ fidei, & conscientiæ viro
nupsit, ac sponte propterea pauperi, spoliatoque Patris barbarie, omni
hæreditatis iure, & quouis ab se in malam rem quam longissimè amandato
idcirco hunc hostes fidei, extra mundum clausere, hoc est accensuete dam-
natis carcere, sed causa indicta, qui diuturnis confectos miseris denique
absoluat.

Viro mortuo Anna, sui tunc iuris, & Dei tota, Gerardo se integrè per-
misit in interiori homine singendam, qui ea in arte mirabilem sortitus pru-
dentiam, magisterio singulare, eiusmodi animas virtutis eximiæ initiatas
fundamentis ad summum prouehebat. Huic equidem vitam tolerabilem
faciebat desiderium mortis pro Christi causa opperendæ, sed alia omnia
millies, suis vt aiebat peccatis commerita, sperare illam verecundabatur,
etsi ad hanc omnis eius vitæ tendebat ratio. Domum triennio seruauit,
quam Londini Gerardus conductam tenebat in hospitium Sacerdotum, &
necessarias haud raro eorumdem consultationes: ministrabat iis materna
cura, & reuerentia ancillari, suggesto Gerardo necessaria ad victum, &
vestes, in diem horasque versatiles: illie pericitata sæpissimè; vitamque
Sacerdotum sæpè industriis, & solerribus latebris tutata, domum tandem
illam deserere cogitur, quod esset iam exploratorum oculis nimium obie-
cta, & cubiculum conducere quām longissimè ab urbis frequentia semo-
tum, eo ad diuina dum conuenirent Catholicæ, & die quodam maximè so-
lenni Franciscus Pages sacris ornatus ad aram procederet; ecce tibi ad fo-
res Catholicus proditor, cum capitalium Delegato, & lictoribus armatis,
incursione tam subita; vt ægrè Pages fuga laberetur, quem cum tota do-
mo non inuenirent scrutatores; eius tamen altare, & supellex sacra indi-
cium faceret; capitul Anna, & iudicio sifstut, interrogataque à Popamo,
num quos domi quandoque Catholicorum Sacerdotum hospites habuisset,
respondit omnino in hæc verba; Domini mei! fateor quod res est hoc
vnum dolet, nihil præterea, quod non potuerim millies tantum quam feci
excipere, millies quam curauit leuamenta illis, & ministerium nauare. Ex

quo tam nobili responso Popamus feminā nobilem, ægrotam, alienis ad tribunal portatam manibus, ac ne illic quidem in pedes cōsistentem ad furcas dimnauit, quibus pio, & dulci osculo salutatis, mortem cupidius exceptit quam alij vitam consueuerint seruare. Mortis hnius accepta generositate, honorarium Reginæ gynecæum pro sua parte, verborum conuictiis omnibus discepit Popam, dirisque omnibus deuotum quæsiere, num esset hominis sensu animæ aliquo, & scientiæ prædicti, ac non pessimi potius, & indocti matronam nobilem, citra causam probatam contra ius damnare, cum eum qui fugerat, Sacerdotem esse una suaderet anticipata suspicio, & femina nobilis suum generatim desiderium testata, de illo nihil prorsus affirmasset. Verum enim vero effrontis iudicis assuetam similibus frontem ferream, probris verberabant. Fuit ergo hæc Anna quæ Filcockium ad mortem quam expetierat vix hora integra præuertit, qui absente Gerardo ei à confessionibus fuerat, eique licet breuissimè ad mortem beatam præuenti sanctissimè inuidit. Nec tamen statim illam secutus est, anteuerit illum P. à S. Marco qui solitus erat versusque ex curru ad populum, sui, ac fidei, & Catholici dogmatis rationem edidit tam fortem, & liberam, ut eam luerit, inhumanitate aduersariorum extra omnem morem: nam cùm esset procero, grandique corpore, nec dispari robore, duraturus erat ceteris breuius antequam laqueo fauces clauderentur; subducto nihilominus curru pendentem carnifex sustentauit ne molè corporis breuissimo illo strangularetur spatio quod alter carnifex in rescindendo ponebat laqueo; hinc quod erat necesse consequi viuens, & sentiens euilceratus est, tam inusitata barbarie, ut cum exemptis iam carnifex inferioribus intestinis, in apertum plaga capaci pectus immisisset manum, ad reuellendum ex eo cor, sensu doloris viuacissimo exclamarit. *O Deus! miserere mei: cui spectans è curru Filcockius, accinctus ut eum mox consequeretur, cœlum inclinavit, & quibus proximè instaret cœli foræ, & tolerantiae præmia, quantum grauioris, tantò pleniora, & illustriora, paulòque post illum nihil eius laceratione consternatus, nihil conturbatus, fauces laqueo, pectus cultro carnificis subiecit.*

Postremum,